

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

1392 *Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe ambiental estratègic sobre la revisió del Pla Especial del Port de La Savina (Formentera) (89e/2018)*

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 3 de desembre de 2019, i d'acord amb l'article 10. 1. a) del Decret 4/2018, de 23 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 26 de 27 de febrer de 2018),

RESOLC FORMULAR

L'informe ambiental estratègic sobre la de revisió del Pla Especial del Port de La Savina (Formentera), en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

La revisió del Pla Especial del Port de La Savina (Formentera) es tramita a l'òrgan ambiental com una avaluació ambiental estratègica simplificada, atès que es tracta de la revisió del Pla Especial vigent i es circumscriu a un àmbit espacial reduït a l'entorn portuari. Per tant, s'apliquen els punts 2 a) i b) de l'article 6 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental.

2. Descripció del Pla Especial del Port de La Savina (Formentera)

El promotor del Pla (Autoritat Portuària de les Illes Balears) ha presentat un «Document de sol·licitud d'inici de procediment d'avaluació ambiental estratègica del Pla Especial del Port de la Savina (Formentera) que inclou El Document Ambiental Estratègic amb els apartats i la informació requerida a l'article 29 de la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental, juntament amb l'Esborrany del Pla Especial del Port de la Savina, plànols i l'Estudi d'afecció Xarxa Natura 2000 com Annexes.

L'esborrany del Pla estableix les condicions d'edificabilitat, volums i usos dels espais portuaris.

El pla contempla les següents actuacions a desenvolupar a la zona de servei portuari terrestre:

- Actuacions d'integració paisatgística a diverses àrees per a donar homogeneïtat, continuïtat i harmonia visual al conjunt, amb l'elecció de nous paviments i mobiliari i creació de zones enjardinades.
- Construcció de noves edificacions en tot el port. L'altura dels edificis serà de planta baixa i primer pis, amb una altura més restrictiva que l'actual. Aquesta altura es podrà superar a edificis o elements necessaris per al trànsit portuari, com la torre de control, antenes, etc.
 - Construcció d'un nou Punt d'Informació de Mobilitat, integrat en la gran pèrgola d'ombra per a la zona intermodal.
 - Construcció del Centre d'Interpretació de les Salines.
 - Construcció de l'edifici de Confraria de pescadors.
 - Construcció de zones d'estada i miradors al passeig oest.
- Reordenació del trànsit, construcció de nous vials, adequació i remodelació de tot el passeig est-oest i comercial nord-sud, amb nous paviments, mobiliari urbà homogeni, vegetació, pèrgoles, etc.

1. Actuació al Passeig sud, transformant el vial en zona de vianants i un únic carril restringit.
2. Reordenació de l'espai intermodal i del trànsit a la zona d'atrancament de vaixells de passatge.
3. Construcció de carril bici complet.
4. Remodelació del passeig oest: paviment, amb la reducció a dos carrils per a trànsit rodat.

5. Rampa d'accés per als vianants i ciclista cap a Illetes i accés a mur BIC de maçoneria, amb millora de vianants de la zona confrontant al mur.

- Actuacions a l'aparcament Nord:

6. Construcció d'un passeig perimetral en la zona de l'aparcament, i en continuació amb el passeig de la part sud, fins l'Estany des Peix.

7. Actuacions paisatgístiques, amb l'elecció de paviments més naturals i la creació de zones enjardinades que millorin la integritat paisatgística de la gran superfície d'aparcament per a vehicles privats (homogeneïtzació, continuïtat i harmonia visual).

- Restauració del far de la Savina, al costat de l'aparcament, de la Torre dels Vents, incloent zona de jocs infantils amb vegetació de fons, i restauració de la torre BIC i mur de maçoneria.

- Reducció i racionalització dels pàrquings per a taxis i motocicletes de lloguer, que ocupen actualment una gran superfície.

En el Document de sol·licitud d'inici s'identifiquen els principals impactes ambientals i les corresponents mesures correctores per reduir i/o evitar aquests impactes.

3. Avaluació dels efectes previsibles

Els impactes ambientals més importants del desenvolupament del Pla Especial del Port de la Savina de Formentera es relacionen amb l'afectació negativa per l'augment de pressió humana i els impactes relacionats per major afluència de visites i major consum d'aigua i energia i producció d'aigües residuals sobre els espais naturals que l'envolten, així com sobre els hàbitats d'interès comunitari i prioritari i les espècies protegides i vulnerables presents, en concret a l'Estany des Peix i l'Estany Pudent.

El manteniment de la zona d'aparcament a l'illa de la Savina, al costat del far i el seu augment de superfície, en una zona molt vulnerable des del punt de vista paisatgístic també és un impacte important que s'haurà de minimitzar i corregir.

Un altra zona susceptible de provocar impactes ambientals de consideració consisteix en la zona de reparació i manteniment d'embarcacions (marina seca) a l'àrea 5, on es podrien produir vessaments de substàncies tòxiques i perilloses a les salines d'En Ferrer, que connecta amb l'estany Pudent, que conté Hàbitats d'interès comunitari i prioritari i espècies protegides.

El document ambiental estratègic, així com les normes urbanístiques proposen mesures per prevenir, reduir i corregir els efectes negatius sobre el medi ambient com a resultat del desenvolupament del pla.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i entitats interessades.

D'acord amb l'article 30 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, s'han realitzat consultes a les següents administracions previsiblement afectades per la realització del pla:

- Servei d'Estudis i Planificació. Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca.
- Servei d'Espais Naturals. Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat. Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca.
- Servei de Planificació al Medi Natural. Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat. Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i Pesca.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera. Direcció General Energia i Canvi Climàtic. Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat.
- Direcció General de Mobilitat i Transports. Conselleria de Territori, Energia i Mobilitat.
- Terraferida.
- GOB.
- Amics de la Terra.

En el moment de redactar el present informe s'han rebut els següents informes de la Direcció General de Recursos Hídrics, Servei d'Espais Naturals i Servei de Planificació al Medi Natural i Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera. S'ha tingut en compte aquests informes en l'elaboració de l'informe ambiental estratègic.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex V de la Llei 21/2013 per a determinar si el pla s'ha de sotmetre a avaluació ambiental estratègica ordinària.

S'han analitzat els criteris de l'annex V de la Llei 21/2013 d'AA i no es preveu que el pla pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient, en concret:

1. Característiques del Pla: el Pla Especial del Port de la Savina que es presenta es tracta de la revisió, adaptació a la normativa i millora, del pla existent i aprovat l'any 1997, amb l'objectiu de reordenar els usos i activitats desenvolupats a les diferents àrees de la

zona de servei portuari i dotar-la d'una ordenació urbanística adequada. Afecta una extensió total de 9,41 Ha, el dic d'abric té una longitud de 250 m i el dic de la dàrsena pesquera de 235 m. Es mantenen les qualificacions de les Normes Subsidiàries i els usos previstos són coherents i compatibles amb els previstos al planejament vigent i al Pla d'Utilització i Espais Portuaris (PUEP) aprovat en 2003.

2. Característiques dels efectes i de l'àrea probablement afectada: es preveu un augment en l'afluència i estància de persones a la zona portuària, tant en la quantitat com en el temps. Així mateix, s'ampliarà la superfície construïda i es preveuen noves edificacions. No obstant, es reduirà l'edificabilitat a planta baixa i un pis. Els possibles efectes ambientals negatius que podria tenir sobre els espais naturals, hàbitats d'interès comunitari i prioritari i espècies protegides que envolten la zona no tenen una importància significativa, que no es puguin evitar o corregir mitjançant mesures preventives i correctores.

Analitzats aquests criteris es pot concloure que la modificació proposada no tindrà efectes significatius en el medi ambient i els espais que envolten l'àmbit, sempre i quan s'inclouguin al Pla Especial les mesures preventives i correctores, així com els condicionants i millores establerts al present informe ambiental estratègic.

6. Conclusions de l'informe ambiental estratègic.

Primer. - No subjectar a avaluació ambiental estratègica ordinària la revisió del Pla Especial del Port de La Savina (Formentera), atès que no es preveu que pugui tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'acord amb els criteris de l'annex V de la Llei 21/2013, sempre que es compleixin les mesures correctores proposades en el Document Ambiental i els següents condicionants:

1. En cap cas s'ha d'incrementar l'ocupació de l'espai natural a les zones anomenades «Faro, Mirador 1, parking turismos, parkings trailers» de l'àrea 1, i s'ha de preveure que les obres a realitzar no afectin de cap manera hàbitats d'interès comunitari i prioritari i espècies situats als voltants. Des del punt de vista ambiental i paisatgístic seria desitjable la reducció d'aquestes superfícies ja urbanitzades i la seva restauració a l'estat natural.

2. S'ha d'incloure un calendari previst o període d'execució de cadascuna de les actuacions dins de cada fase d'execució del Pla, amb les restriccions en l'execució de les obres per tal d'evitar afeccions negatives a les espècies i hàbitats d'interès comunitari i prioritari que es troben als espais naturals protegits propers, en concret l'Estany des Peix, les Salines d'en Ferrer i l'estany Pudent.

3. S'advertirà que els projectes que es desenvolupin d'acord amb el pla, hauran de:

-Incloure les afeccions negatives de les demolicions de les edificacions existents, així com la seva avaluació i establiment de mesures preventives i correctores per evitar o minimitzar el seu impacte ambiental, per tal d'evitar o minimitzar l'afecció negativa a la qualitat de l'aire.

-Substituir les lluminàries existents per altres de menor impacte, i completar les mesures preventives i correctores amb els requisits establerts a la Llei 3/2005, de 20 d'abril, de protecció del medi nocturn de les Illes Balears, així com la reducció efectiva de la contaminació lumínica, especialment a la zona més pròxima a la costa.

-Qualsevol actuació que s'hagi d'aprovar en el desenvolupament del Pla Especial i que pugui afectar de manera apreciable els objectius de conservació de la ZEC i ZEPA, directament o indirectament, ja sigui individualment o en combinació amb altres plans, programes o projectes, hauran de ser sotmesos a la seva avaluació de repercussions ambiental, segons la Llei 5/2005.

-Incloure un Annex d'Incidència Paisatgística que avaluï com poden afectar sobre el paisatge les actuacions proposades, proposant les mesures.

-Inclouran els condicionants mediambientals de les edificacions, de la urbanització, de les activitats i durant l'execució de les obres establerts a aquest informe ambiental.

-Inclouran informació sobre perspectiva climàtica segons la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica.

-Abans de l'inici de les obres que puguin afectar les praderes de posidònia, de Cymodocea nodosa, i de la zona arenosa, l'Autoritat Portuària de les Illes Balears (APB) proposarà els punts de mostreig periòdic de l'estat de conservació dels hàbitats d'interès comunitari. Proposarà una sèrie de punts de mostreig situats en un trajecte lineal des del límit interior de la zona II, fins al límit de la zona d'influència del port. També proposarà un o una sèrie de punts de mostreig de l'hàbitat 1170-Esculls. Les propostes de punts realitzades per l'APB haurà de rebre el vist-i-plau de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

4. Es preveuran al Pla mesures preventives i correctores per evitar o disminuir els impactes dels renous produïts per les activitats i funcionament del port, ja que es preveu un augment del mateix, tant en la intensitat, com en la durada.

5. S'inclourà al Pla les indicacions de l'informe de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic, aplicant els condicionants establerts a la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de Canvi Climàtic i Transició Energètica, així com la resta de mesures en relació a la compensació d'emissions, mobilitat, adaptació al canvi climàtic i altres, com l'elaboració d'un Pla de Gestió Energètica i una gestió intel·ligent de la demanda d'energia al port.

6. El reg per a les zones enjardinades no es podrà fer amb recursos hídrics naturals (aigües subterrànies) i a ser possible tampoc amb aigües dessalinitzades. S'hauran d'utilitzar aigües pluvials i aigües regenerades, excepte per raons de salut pública acreditades degudament.

7. S'haurà d'incloure al Pla Especial allò establert a l'informe de la Direcció General de Recursos Hídrics, obligant a la connexió a la xarxa de sanejament de tots els edificis inclosos o fronterers amb la zona portuària, així com la zona de reparació i manteniment d'embarcacions (marina seca) a l'àrea 5, sense excepcions, per evitar afeccions a les aigües subterrànies.

8. S'hauran d'incloure les mesures incloses a l'informe de la Direcció General de Recursos Hídrics: «Sempre que sigui viable les noves edificacions o la remodelació de les existents disposaran de sistemes de recollida de pluja amb l'objectiu d'emmagatzemar-les per a un ús posterior. Si de les activitats a implantar a aquestes edificacions n'hi hagués alguna susceptible de recollir aigües pluvials potencialment hidrocarbonades es recolliran de manera separada de les pluvials netes de les teulades. Les pluvials netes seran reutilitzades i emmagatzemades a la pròpia instal·lació. Les pluvials potencialment hidrocarbonades s'hauran de sotmetre a un tractament prèviament a l'abocament a la xarxa corresponent o a la utilització a les mateixes instal·lacions o a la reincorporació al medi. El tractament previ esmentat serà aquell necessari per aconseguir la qualitat adequada per a l'ús posterior. En el cas de la reincorporació al medi s'haurà d'obtenir autorització de l'Administració hidràulica.»

9. Per evitar l'impacte de les aigües pluvials a les xarxes de sanejament i drenatge i al seu entorn, s'adoptaran sistemes de drenatge sostenible a les superfícies previstes d'aparcament i zones de lleure, i que permetin l'emmagatzemament per a un ús posterior o la reincorporació al medi.

10. S'hauran de complir els condicionants establerts al darrer informe del Servei de Planificació del Medi Natural de data 18/11/2019 en relació a les mesures preventives de la contaminació de l'aigua o del sòl específiques per protegir els hàbitats naturals d'interès comunitari i prioritari presents a l'entorn del port:

- Recollida de les aigües residuals i pluvials contaminades en dipòsits o instal·lacions adequades que evitin el seu abocament a la mar o al medi terrestre, a les zones de reparació i manteniment d'embarcacions situades a l'àrea 5 (Moll comercial i devora les Salines d'en Ferrer), les zones de descàrrega de les dues benzineres i la zona d'aparcament i d'emmagatzematge de l'illa Savina (àrea 1) que constin de decantadors i separadors d'hidrocarburs coalescents tipus I, adequadament dimensionats, buidats i gestionats periòdicament per gestors autoritzats. Hauran de disposar de sistemes d'activació per evitar vessaments accidentals o durant pluges intenses.

- El punts de recollida de residus perillosos es clausuraran en cas que no compleixin les mesures de prevenció establertes a les normes urbanístiques del Pla Especial.

- Es gestionaran correctament els residus de construcció i demolició, durant les fases de demolició i construcció, prenent les mesures preventives per evitar la contaminació marina per l'acció del vent o la pluja.

11. En el cas de trobar-se una espècie catalogada o protegida, haurà d'avisar-se a l'112 o als agents de medi ambient del Govern Balear.

12. El Pla de Vigilància Ambiental del Pla Especial inclourà els indicadors per al seguiment dels aspectes ambientals següents: residus, sòls contaminats, hàbitats, espècies protegides de fauna i flora, consums d'aigua i energia i aigües residuals i pluvials, així com detallar el procediment del seguiment: periodicitat i procediments de presa d'informació, responsables i calendari.

13. Tal i com estableix el darrer informe del Servei de Planificació al Medi Natural, a més de desenvolupar un Pla Interior de Contingència davant vessaments i contaminació per hidrocarburs, s'hauran d'incloure al Pla de Vigilància ambiental els següents condicionants:

- La taula d'indicadors ambientals s'haurà de completar per al vector aigües residuals i aigües pluvials potencialment contaminades, fent constar, per a cada dipòsit, cada dipòsit soterrat, decantador i separador instal·lat al port, el destí del seu contingut (a la mar, a la xarxa de sanejament i/o gestor autoritzat), els resultats del nombre, volum i tipus de manteniments periòdics (neteges, buidatges) i el resultat de les analítiques. El primer any s'haurà de reportar les instal·lacions actuals, que figuren al plànol INS-2: dipòsit d'aigües olioses de sentines i el seu decantador GSP-110; dipòsit d'olis i decantador-digestor 869-CPG; decantador i separador d'hidrocarburs de la benzineria de Marina Formentera GSP-110; arener, separador d'hidrocarburs, i dipòsit d'aigües hidrocarbonades del Moll comercial GSP-139.

14. El Pla de Vigilància Ambiental controlarà les possibles incidències negatives de l'augment d'afluència de visitants, tant en la quantitat, com en l'ampliació de temps durant l'any, avaluar la capacitat de càrrega i establirà mesures de vigilància i control per no superar aquesta capacitat de càrrega màxima a la zona portuària. En cap cas es podrà incrementar, dins l'àmbit del Pla, la pressió o afecció sobre l'estany des Peix i el seu entorn per la major freqüentació, nous usos i desestacionalització de les activitats.

15. S'haurà de solucionar les incoherències de superfícies detectades entre el document ambiental de desembre 2017 i el document de resposta a l'informe de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat sobre el Pla Especial del port de la Savina de març 2019, tant als plànols com als textos.

16. No es permetrà l'allotjament turístic a l'Àrea 5, en coherència amb el PUEP.

Es recorda la inadequació de que es contemplin a les normes urbanístiques del Pla Especial les fosses sèptiques com a sistema de depuració de les aigües residuals, atès l'alt grau de vulnerabilitat dels aqüífers i de l'entorn.

Es recorda, així mateix, la importància d'executar de manera urgent les accions de prevenció del darrer informe del Servei de Planificació al Medi Natural del punt 10 per tal d'evitar la contaminació en la recollida d'aigües pluvials contaminades procedents de la zona d'aparcament de vehicles i tràilers (zona 1) i a les dues zones de taller i manteniment d'embarcacions (Moll Comercial i la zona adjacent a les Salines d'en Ferrer).

A més, s'adequarà un recinte per la recollida de residus perillosos a les dues zones de taller i, si escau, s'adoptaran mesures preventives de la contaminació en els sistemes de subministrament de combustible.

Es recorda que s'haurà d'avaluar als projectes que es desenvolupin del Pla dels impactes relacionats amb la generació i gestió de tots els tipus de residus prevists que es generin a la zona portuària. En el cas que es qualifiqui alguna zona com sòl contaminat, segons la Llei 22/2011, estatal de residus i sòls contaminats i la Llei 8/2019, de residus i sòls contaminats de les Illes Balears, es descontaminarà abans de desenvolupar les actuacions previstes al Pla Especial.

Es recomana incloure al Pla Especial avantatges i beneficis per a les empreses i serveis dins la zona portuària que disposin de sistemes de certificació de gestió ambiental (EMAS, ISO 14000).

Segon. - Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 31. 3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'AA.

Tercer. - L'informe ambiental estratègic perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del pla o programa en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 31. 4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe ambiental estratègic no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que, si és el cas, escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte d'aprovació del pla o programa, d'acord amb el que disposa l'article 31. 5 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

Palma, 30 de desembre de 2019

El president de la CMAIB
Antoni Alorda Vilarrubias

